Európai Parlament
2024-2029

Költségvetési Ellenőrző Bizottság

2024/2052(INI)

21.02.2025

JELENTÉSTERVEZET

az Európai Beruházási Bank pénzügyi tevékenységeinek ellenőrzéséről – 2023. évi éves jelentés
(2024/2052(INI))

Költségvetési Ellenőrző Bizottság

Előadó: Ondřej Knotek

PR_INI

TARTALOM

Oldal

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY 3

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÁLLÁSFOGLALÁSÁRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az Európai Beruházási Bank pénzügyi tevékenységeinek ellenőrzéséről – 2023. évi éves jelentés
(2024/2052(INI))

Az *Európai Parlament*,

– tekintettel az Európai Beruházási Bank (EBB) „A Blueprint for Sustainable Living” (A fenntartható életmód alapjai) című, 2024. február 1-jei 2023. évi tevékenységi jelentésére, valamint az EBB „Az EBB-csoport 2023–2025-ös operatív terve” című, 2023. február 2-i dokumentumára,

– tekintettel az EBB 2024. február 7-én közzétett, „Transforming for competitiveness” (Átállás a versenyképesség érdekében) című 2023/2024. évi beruházási jelentésére,

– tekintettel az EBB „Mid-term review of the EIB Energy Lending Policy” (Az EBB energetikai hitelezési politikájának félidős felülvizsgálata) című, 2023. május 8-i dokumentumára,

– tekintettel az EBB csoport 2023. évi átláthatósági politikájának végrehajtásáról szóló, 2024. július 1-jén közzétett EBB-jelentésre,

– tekintettel a „The EIB Group PATH Framework – Version 1.1 October 2023 – Supporting counterparties on their pathways to align with the Paris Agreement” (Az EBB csoport PATH-keretrendszere – 2022. novemberi 1.2 verzió – A szerződő feleknek a Párizsi Megállapodáshoz való igazodás folyamatában nyújtott támogatás) című, 2023. november 27-i EBB-kiadványra,

– tekintettel az EBB „Az EBB-csoport 2024–2027-es stratégiai ütemterve” című, 2024. június 21-i és „Az EBB globális stratégiai ütemterve” című, 2023. november 29-i dokumentumaira,

– tekintettel az EBB-csoport 2024. július 25-én közzétett, 2023. évi fenntarthatósági jelentésére,

– tekintettel az EBB „The European Investment Bank’s approach to human rights” (Az Európai Beruházási Bank emberi jogokkal kapcsolatos megközelítése) című, 2023. február 6-i tájékoztató feljegyzésére,

– tekintettel az EBB-csoport panaszkezelési mechanizmusáról szóló, 2024. június 10-én közzétett 2023. évi jelentésre,

– tekintettel az EBB „Diversity, Equity and Inclusion at the EIB Group” (Sokféleség, méltányosság és befogadás az EBB csoportban) című, 2024. október 14-i dokumentumára,

– tekintettel az EIB „EIB Audit Committee Annual Reports for the year 2023” (Az EBB Számvizsgáló Bizottságának 2023. évi éves jelentései) című, 2024. szeptember 23-i kiadványára,

– tekintettel az EBB „EIB Group activities in EU cohesion regions in 2023” (Az EBB csoport tevékenységei az EU kohéziós régióiban 2023-ban) című, 2024. július 15-i jelentésére,

– tekintettel az EIB „EIB Investment Survey 2023 – European Union overview” (Az EBB 2023. évi beruházási felmérése – Európai uniós áttekintés) című, 2023. október 19-i jelentésére,

– tekintettel az EBB „EIB Group support for EU businesses: Evidence of impact in addressing market failures” (Az EBB csoport uniós vállalkozásoknak nyújtott támogatása: a piaci hiányosságok kezelésére gyakorolt hatás bizonyítéka) című, 2024. június 26-i jelentésére,

– tekintettel a Bizottságnak és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének „Új európai védelmi ipari stratégia: a védelmi készültség elérése egy reagálóképesebb és reziliensebb európai védelmi iparral” című, 2024. március 5-i közös közleményére (JOIN(2022)0010),

– tekintettel az Európai Számvevőszék „Az uniós költségvetés és a kettős finanszírozás” című, 22/2024. sz. különjelentésére,

– tekintettel az EBB „European Investment Bank Group Risk Management Disclosure Report – June 2023” (Az EBB csoport kockázatkezelési közzétételi jelentése – 2023. június) című, 2023. december 29-i jelentésére,

– tekintettel eljárási szabályzata 55. cikkére,

– tekintettel a Költségvetési Ellenőrző Bizottság jelentésére (A10-0000/2025),

A. mivel az EBB a világ legnagyobb multilaterális fejlesztési bankja, tekintettel hitelfelvételének és hitelnyújtásának volumenére;

B. mivel az uniós tagállamok tulajdonában lévő multilaterális beruházási bankként az EBB-t egy Kormányzótanács, egy igazgatótanács és egy igazgatási bizottság irányítja, és saját belső mechanizmusokkal rendelkezik az elszámoltathatóság, az irányítás és az ellenőrzés terén;

C. mivel az EBB versenypiacon működik, de olyan uniós szerv is, amelynek tiszteletben kell tartania az átláthatóságra és az érdekelt felek bevonására vonatkozó magas szintű normákat;

D. mivel az EBB-nek horizontális célkitűzései vannak az éghajlat-politika és a környezeti fenntarthatóság, a gazdasági és társadalmi kohézió és konvergencia, a digitális átállás, valamint az EU külső tevékenységi prioritásainak világszerte történő támogatása terén, és finanszírozása összhangban van az EU politikai prioritásaival;

E. mivel az EBB-nek az is feladata, hogy hitelfelvételi tevékenységek révén forrásokat szerezzen be, amelyek elengedhetetlenek az uniós politikák végrehajtásához;

F. mivel az Európai Tanács 2024–2029-es időszakra szóló stratégiai menetrendje fokozott szerepet biztosít az EBB csoportnak az uniós védelem és biztonság katalizátoraként, és

hangsúlyozza, hogy jelentős kollektív beruházási erőfeszítések révén meg kell erősíteni az EU versenyképességét, állami és magánfinanszírozást egyaránt mozgósítva;

G. mivel az európai versenyképesség jövőjéről szóló Draghi-jelentés[1] számos javaslatot tett az EBB uniós politikák finanszírozásában betöltött szerepének további bővítésére és annak lehetővé tételére, hogy az EBB nagyobb kockázatot vállaljon;

H. mivel alapvető fontosságú a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és a közepes piaci tőkeértékű vállalatok finanszírozáshoz való hozzáférése előtt álló akadályok felszámolása; mivel az állami hitelezési és garanciarendszerek fontos anticiklikus politikai eszközök, különösen gazdasági visszaesés idején, de a strukturális piaci hiányosságok enyhítése szempontjából is;

I. mivel az EBB az európai fejlesztésfinanszírozási struktúra alapvető eleme és az EU szomszédsági régióinak legnagyobb multilaterális hitelezője;

J. mivel az uniós politikák sikere és végrehajtásuk hatékonysága egyre inkább az EBB csoportra támaszkodik; mivel egyértelmű, hogy az EBB pénzügyi tevékenységeinek Parlament általi ellenőrzése intenzitásának és minőségének összhangban kell lennie az EBB és a Bizottság közötti együttműködés intenzitásával, amely igen jelentőssé vált;

K. mivel az EBB üzleti modellje megköveteli az integritás, az elszámoltathatóság és az átláthatóság legmagasabb szintű normáinak betartását, és megfelelő intézkedéseket kell elfogadni és folyamatosan aktualizálni a csalás, a pénzmosás, a terrorizmus finanszírozása és a szervezett bűnözés valamennyi formája elleni küzdelem érdekében;

Pénzügyi műveletek és eredmények

1. megjegyzi, hogy az EBB hatékonyan és eredményesen teljesített a geopolitikai helyzetekkel, az éghajlatváltozás hatásaival és a világgazdaságot érintő egyéb helyzetekkel kapcsolatos globális kihívások által érintett nemzetközi környezetben;

2. megjegyzi, hogy az EBB csoport nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok (IFRS) szerinti konszolidált eredménye 2023-ban 2 272 milliárd EUR-t tett ki, szemben a 2022. évi 2 327 milliárd EUR-val (az előző évhez képest 2,4%-os csökkenés);

3. megjegyzi, hogy az EBB teljes likviditási rátája 2023 végéig a belső korlátokon belül maradt; hangsúlyozza, hogy az EBB-nek „stabil” kilátású AAA-minősítésre van szüksége a megfelelő piaci finanszírozási források kedvezményes kamattal történő biztosításához, és azt meg kell őrizni; hangsúlyozza, hogy az EBB magas hitelminősítése kulcsfontosságú üzleti modelljének sikeréhez;

4. megjegyzi, hogy az EBB teljes kifizetései 2023-ban 54,4 milliárd EUR-t tettek ki (ebből 53,4 milliárd EUR az EBB saját forrásaiból), szemben a 2022. évi 54,3 milliárd EUR-val (ebből 53,3 milliárd EUR az EBB saját forrásaiból); megjegyzi, hogy az EBB Gazdasági Osztálya és a Bizottság Közös Kutatóközpontja által közösen kidolgozott gazdasági modell szerint az EBB csoport által csak 2023-ban az EU-n belül aláírt teljes beruházás 2027-ig mintegy 1 460 000 új munkahelyet fog teremteni az EU-27-ben, és a GDP 1,03%-os növekedésével egyenértékű hatással lesz az EU gazdaságára;

[1] Draghi, M.,: The future of European competitiveness (Az európai versenyképesség jövője), 2024. szeptember.

5. üdvözli az EBB csoport 2024–2026-os operatív tervének 2023. december 13-i elfogadását, amely összefoglalja az EBB csoport következő három évre szóló stratégiájának megvalósítása érdekében meghatározott prioritásokat és végrehajtandó tevékenységeket;

6. emlékeztet arra, hogy az EBB csoport számára az InvestEU-rendelet[2] alapján nyújtott uniós költségvetési garancia 75%-át (19,6 milliárd EUR) irányozták elő; kiemeli, hogy csak 2023-ban az EBB 30 műveletet hagyott jóvá az InvestEU keretében, összesen 9,1 milliárd EUR értékben;

7. hangsúlyozza, hogy a jelenlegi, 2021–2027-es többéves pénzügyi kereten belül az EBB 87 megbízást kapott a Bizottságtól, ami a megosztott irányítással kapcsolatos és a helyi önkormányzatok és a tagállamok által kijelölt megbízatások bevonása esetén mintegy 130-ra nő, és megjegyzi, hogy az EBB évente legalább 457 jelentést készít ezekről; rámutat arra, hogy az erőforrások jobb felhasználásának lehetővé tétele érdekében csökkenteni és egyszerűsíteni kell a bürokráciát;

8. kiemeli, hogy az EBB négy tagállamban (2021-től Görögországban és Olaszországban, 2022-től Romániában és 2024-től Spanyolországban) összesen 8,7 milliárd EUR értékű, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközhöz kapcsolódó megbízatást kezel; tudomásul veszi azonban, hogy a „költségfüggetlen finanszírozáson” alapuló eszközök bevezetése, amelyek volumene a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel együtt jelentősen nőtt, ami ténylegesen növeli a hibák és a rossz gazdálkodás, és különösen a kettős finanszírozás kockázatát; felhívja a Bizottságot és az EBB-t – mint fő partnert és tanácsadót –, hogy tartózkodjanak minden olyan új javaslat benyújtásától, amely a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt használja fel a finanszírozási mechanizmusok meghatározására, többek között a 2027 utáni időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretre vonatkozó, küszöbön álló bizottsági javaslatban; megismétli, hogy az EBB által bevezetett egyszerűsítés nem járhat azzal a veszéllyel, hogy gyengíti az uniós források hatékony és eredményes kezelését és az ellenőrzés gyakorlásának lehetőségét, ami az érintett szereplők elszámoltathatóságának fenntartása érdekében – amint azt a Szerződések előírják – szükséges;

Energiabiztonság

9. tudomásul veszi, hogy az EBB továbbra is támogatja az ellátásbiztonságot, amely főként a villamosenergia-hálózatok és a határokon átnyúló infrastruktúra megerősítése, az energiakereslet energiahatékonysági projektek révén történő csökkentése és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású villamosenergia-termelés előmozdítása formájában valósul meg; hangsúlyozza, hogy az EBB támogatta az energiabiztonság új dimenzióit, például a keresletoldali választ és az energiatárolást, és előmozdította az energetikai átálláshoz szükséges kritikus fontosságú nyersanyagok fenntartható ellátásának fejlesztését;

[2] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/523 rendelete (2021. március 24.) az InvestEU program létrehozásáról és az (EU) 2015/1017 rendelet módosításáról (HL L 107., 2021.3.26., 30. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj?locale=hu).

10. megismétli az energiaszegénység kezelésére irányuló felhívását, és emlékeztet arra, hogy az energiaválság fokozza az inflációs nyomást, növeli az élelmiszer-ellátás bizonytalanságát és terheli a háztartások költségvetését, és felkéri az EBB-t, hogy használja fel az igazságos átmenet mechanizmust és a Modernizációs Alapot az energetikai átállás által leginkább érintett régiók és lakosság támogatására; tudatában van annak, hogy számos ágazat egyre nagyobb kihívásokkal néz szembe a zöld megállapodás célkitűzéseihez való alkalmazkodás hatása, valamint az energiaválság és az infláció növekedésének következményei miatt; felhívja az EBB-t, hogy fokozza a tiszta technológiák tőkeköltségeinek csökkentésére irányuló erőfeszítéseit;

11. megjegyzi, hogy 2023 júliusában az EBB csoport 30,0 milliárd EUR-ról 45,0 milliárd EUR-ra (REPowerEU+) növelte a 2022. októberi kötelezettségvállalás 2027-ig szóló finanszírozási céljait annak érdekében, hogy fokozza az EU energiabiztonságának támogatására irányuló erőfeszítéseit;

12. hangsúlyozza, hogy 2023-ban az EBB mintegy 21,4 milliárd EUR összegű finanszírozást nyújtott energiával kapcsolatos projektekhez, amelyből mintegy 19,8 milliárd EUR-t az EU-ban, 1,6 milliárd EUR-t pedig az EU-n kívül finanszírozott;

13. úgy véli, hogy a hidrogén és származékai, különösen, ha megújuló forrásokból származnak, szerepet játszhatnak az EU dekarbonizációs célkitűzéseinek elérésében és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentésében; felhívja az EBB-t, hogy játsszon kulcsszerepet a magánberuházások mozgósításában;

Védelem- és biztonságpolitika

14. hangsúlyozza, hogy 2024 májusában az EBB igazgatótanácsa jóváhagyta az EBB csoport biztonsági és védelmi cselekvési tervét, hogy fokozza az EU biztonsági és védelmi iparának támogatását; rámutat arra, hogy az EBB a „kettős felhasználás” elve alapján támogatja a kkv-kat és az innovatív induló vállalkozásokat a biztonsági és védelmi ágazatban, fenntartva a „hiteles polgári felhasználás” kritériumát, de megszüntette a bevételi kritériumot;

15. hangsúlyozza az EBB által a biztonsági és védelmi beruházások felgyorsítása érdekében elfogadott innovatív intézkedések, valamint az „egyablakos ügyintézés” hozzáadott értékét, amely utóbbi központi ügyintézési pontként szolgál az ügyfelek és a külső érdekelt felek számára, akiknek az EBB szakértői segítséget nyújt az EBB csoport támogatásához való hozzáférés megkönnyítése érdekében;

16. tudatában van annak, hogy 2023 júniusában az EBB jóváhagyta az uniós biztonsági beruházásokra irányuló európai stratégiai kezdeményezés 6,0 milliárd EUR-ról 8,0 milliárd EUR-ra történő növelését a 2022 és 2027 közötti időszakra, beleértve az űripart és a kiberbiztonsági ágazatot is; ösztönzi az EBB-t, hogy erősítse meg az intézményi partnerségeket az Európai Unió Űrprogramügynökségével és más potenciálisan érintett partnerekkel;

17. nagyra értékeli az EBB és az Európai Védelmi Ügynökség közötti együttműködést, és üdvözli a két szerv közötti egyetértési megállapodás aktualizálásának 2024. október 3-i aláírását;

Szociális infrastruktúra és lakhatás

18. hangsúlyozza, hogy a lakásvásárlási és -bérleti árak az elmúlt években jelentősen emelkedtek, csökkentve az EU számos nagyvárosi területének megfizethetőségét, és megnehezítve a lakhatáshoz való hozzáférést; üdvözli, hogy a szociális infrastruktúra támogatását belefoglalták az EBB csoport 2024–2027-es időszakra vonatkozó nyolc stratégiai prioritásába, és egyetért azzal, hogy az energiahatékony, fenntartható és hozzáférhető lakhatásba, a legkorszerűbb egészségügyi ellátásba és az oktatásba történő beruházások létfontosságúak a termelékenység növeléséhez, valamint hozzájárulnak az erős és reziliens társadalmakhoz;

19. úgy véli, hogy a helyi hatóságokkal, a helyi önkormányzatokkal és a civil társadalom képviselőivel folytatott együttműködésnek elő kell mozdítania a szociális lakhatás fejlesztését; tudatában van annak, hogy az EBB lakás- és szociális infrastruktúra-ágazati fellépésének hatékonysága a szakpolitikai és szabályozási akadályok felszámolásától is függ;

A kkv-k, a közepes piaci tőkeértékű vállalatok, az induló és a növekvő innovatív vállalkozások támogatása, a tőkepiaci unió és az Európai Beruházási Alap szerepe

20. hangsúlyozza, hogy a kkv-k, az induló és a növekvő innovatív vállalkozások kulcsfontosságúak az EU gazdasága számára; rámutat, hogy ezek a vállalkozások jelentős kihívásokkal szembesülnek a finanszírozáshoz, a piacokhoz és a tehetséges munkaerőhöz való hozzáférés terén, ami korlátozza növekedésüket; fenntartja, hogy a vállalkozások növekedése és dinamizmusa az innováció, a versenyképesség és a termelékenység kulcsfontosságú mozgatórugói; ösztönzi az EBB csoportot, hogy testre szabott pénzügyi programok, kockázatmegosztási mechanizmusok és a vállalkozásokra irányuló pénzügyi eszközök révén továbbra is foglalkozzon ezekkel a kérdésekkel;

21. úgy véli, hogy egy erősebb tőkepiaci unió fellendítené az értékpapírosítást és a kockázatitőke-piacokat, lehetővé téve a reálgazdaságba történő beruházások növelését, és hogy prioritásként kell kezelni az európai növekvő innovatív vállalkozások európai tőkéből történő finanszírozását, amint azt az „európai technológiai bajnokok kezdeményezés” is példázza, amelyet 2023 februárjában indítottak útjára az ígéretes európai technológiai vállalatok finanszírozása érdekében; megjegyzi, hogy az „európai technológiai bajnokok kezdeményezést” kiegészíti az európai növekvő innovatív vállalkozásokra irányuló kezdeményezés, amelynek célja, hogy kulcsfontosságú finanszírozást biztosítson Európa csúcstechnológiai vállalatai számára fejlődésük késői szakaszában;

22. elismeri az Európai Beruházási Alap (EBA) azon küldetését, hogy támogassa az európai mikro-, kis- és középvállalkozások finanszírozáshoz való hozzáférését; úgy véli, hogy fokozni kell az EBA európai kockázatitőke-ökoszisztéma fejlesztésére irányuló tevékenységeit;

23. méltányolja, hogy az EBB csoport csak 2023-ban mintegy 400 000 kkv-nak és közepes piaci tőkeértékű vállalatnak nyújtott támogatást, 31,1 milliárd EUR összegű finanszírozással, beleértve a vállalkozásoknak nyújtott kölcsönöket és garanciákat is (ebből 14,9 milliárd EUR-t az EBA mozgósított), ami több mint 134 milliárd EUR

mozgósítását eredményezte, és megjegyzi, hogy e célból közel 300 partnerintézménnyel működött együtt Európa-szerte;

24. emlékeztet arra, hogy az Európai Garanciaalap működése 2023-ban véget ért, és hogy a világjárvány kedvezőtlen hatásaiból való kilábalást segítő kifizetések Unió-szerte mintegy 200 000 kkv-hoz jutottak el; emlékeztet a korábbi állásfoglalásokban a döntéshozatali folyamatok átláthatóságával és a végső kedvezményezettekre vonatkozó információkkal kapcsolatban kifejezett aggályokra;

25. megjegyzi, hogy az EBA pénzmosás és terrorizmusfinanszírozás elleni intézkedései közé tartozik a termékekhez és ügyletekhez kapcsolódó kockázatok értékelése, a szerződő felek átvilágítása, a tulajdonosi struktúra és a kulcsfontosságú személyek a szankciók és az ellenséges média kapcsán történő átvilágítása, kötelező képzés bevezetése a teljes személyzet számára, valamint megállapodás megkötése a luxemburgi pénzügyi információs egységgel a feltárt gyanús ügyletek bejelentéséről és nyomon követéséről;

A kohézió, az éghajlat-politika és a környezeti fenntarthatóság, valamint a digitalizáció kulcsfontosságú szakpolitikai területei

26. nagyra értékeli, hogy a 2021–2027-es kohéziós iránymutatásában az EBB kötelezettséget vállalt arra, hogy 2022 és 2024 között az EU-ban nyújtott teljes finanszírozásának legalább 40%-át kohéziós régiókban megvalósuló projektekre fordítja, és hogy 2023-ban az ilyen finanszírozás a teljes uniós hitelnyújtás 42%-át tette ki (szemben a 2022. évi 40%-kal); hangsúlyozza, hogy a kevésbé fejlett régiók számára elkülönített EBB-finanszírozás aránya a 2022. évi 24%-ról 2023-ban 26%-ra nőtt, 17,2 milliárd EUR-val, ami jóval meghaladja az EBB kohéziós iránymutatásában 2023-ra meghatározott 21%-os célt; ismételten felhívja az EBB-t, hogy folytassa azon hiányosságok nyomon követését és elemzését, amelyek megakadályozzák, hogy egyes régiók vagy országok teljes mértékben kihasználják az EBB pénzügyi támogatását és a finanszírozást;

27. elismeri, hogy az elmúlt 15 évben az EBB tanácsadói tevékenysége a kohéziós régiókban több mint 1000 projektet támogatott; fenntartja, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a kevésbé fejlett és az átmeneti régiók elérésére és finanszírozási lehetőségeik aktív előmozdítására;

28. tudomásul veszi a kohéziós régiókban az egészségügyi ágazat előmozdítása érdekében az EBB által támogatott számos intézkedést, köztük a HERA Invest-et, amely a Bizottsággal partnerségben létrehozott 100 millió eurós garancia a fejlett kutatási és fejlesztési beruházások támogatására; ösztönzi az EBB-t, hogy mozdítsa elő a célzott beruházásokat a kohéziós régiók kulcsfontosságú, rendszerszintű támogató eszközeibe, például az egészségügyi ellátáshoz és az oktatáshoz való hozzáférésbe, a szociális és megfizethető lakhatásba, a digitális konnektivitásba és a városok és régiók helyi finanszírozásába, akár közvetlen hitelezés (például a városi kerethitel), akár pénzügyi eszközök révén, és építsen az uniós támogatások és az EBB-hitelek közötti szinergiákra a határokon átnyúló vasúti összeköttetések fenntartása érdekében, ami elengedhetetlen az EU egységes piacán belüli jobb integrációhoz;

29. hangsúlyozza, hogy csak 2023-ban az EBB 41,8 milliárd EUR összegben írt alá finanszírozási szerződést az éghajlat-politika finanszírozására és 25,1 milliárd EUR összegben a környezeti fenntarthatóságra (2022-ben a finanszíroszás összege 35,1 milliárd EUR, illetve 15,9 milliárd EUR volt); megjegyzi, hogy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra fordított EBB-finanszírozás 2023-ban összesen 2,7 milliárd EUR-t tett ki, ami a teljes éghajlat-politikai fellépése 6,4%-ának felel meg (szemben a 2022. évi 1,9 milliárd EUR-val, azaz 5,4%-kal); hangsúlyozza, hogy 2023-ban az éghajlat-politika és a környezeti fenntarthatóság finanszírozása összességében az EBB finanszírozásának 60%-át tette ki;

30. üdvözli, hogy az EBB kulcsfontosságú prioritásai közé felvette a mezőgazdaságot és a bioökonómiát; megismétli, hogy a mezőgazdasági ágazat egyre nagyobb kihívásokkal néz szembe, és hogy az uniós mezőgazdasági termelőknek alkalmazkodniuk kell az európai zöld megállapodás célkitűzéseihez, kezelniük kell az energiaválság hatásai által okozott zavarokat, és alkalmazkodniuk kell a növekvő inflációhoz; felhívja az EBB csoportot, hogy fokozza részvételét a mezőgazdasági ágazatban;

31. nagyra értékeli, hogy az EBB a digitalizáció egyik fő támogatója az EU-ban; ösztönzi az EBB-t, hogy fokozza a digitális hálózatoknak nyújtott támogatását, és mozdítsa elő az EU autonómiáját a kulcsfontosságú technológiák terén;

32. megjegyzi, hogy a kiberbiztonsági ágazat döntő szerepet játszik abban, hogy megvédje a vállalkozásokat és a kormányokat az egyre fejlettebb digitális fenyegetésekkel szemben; üdvözli a biztonsági beruházások 6 milliárd EUR-ról 8 milliárd EUR-ra történő növelését, amelyet az európai biztonságra irányuló stratégiai kezdeményezésen keresztül finanszíroznak a biztonsági kihívások kezelése érdekében, többek között a New Space iparban;

Az EBB Unión kívüli tevékenységei

33. hangsúlyozza, hogy az EBB Global fennállásának második évében 8,4 milliárd EUR összegű finanszírozást nyújtott (szemben a 2022. évi 9,1 milliárd EUR-val); megjegyzi, hogy mivel az EBB Global által nyújtott finanszírozás a projekt összköltségének 50%-ára korlátozódik, a fejlesztésfinanszírozási intézményekkel és multilaterális fejlesztési bankokkal való beruházási társfinanszírozást ismétlődően alkalmazzák; felhívja az EBB-t és a Bizottságot, hogy fektessenek be belső ellenőrzési és független ellenőrzési funkciókba a nem uniós partnereket érintő műveletek integritásának és megbízhatóságának garantálása érdekében;

34. hangsúlyozza, hogy az EBB valamennyi ukrajnai beavatkozását az újjáépítési prioritásoknak kell vezérelniük, és azokat teljes mértékben össze kell hangolni az Ukrajna-tervben meghatározott prioritásokkal és módszerekkel; megállapítja, hogy az EBB tovább fokozza az EBB csoport Ukrajnában végrehajtott projektjeivel kapcsolatos csalás és korrupció megelőzésére, megakadályozására és kivizsgálására irányuló erőfeszítéseit; megismétli felhívását az Ukrajnának nyújtott pénzügyi támogatás szigorú feltételrendszerének biztosítására, amelynek lehetővé kell tennie az egyértelmű felügyeletet szakpolitikai záradékok révén, beleértve a megtekintési jogokat, valamint az információkhoz és helyszínekhez való hozzáférést;

35. úgy véli, hogy az EBB nagyobb szerepvállalása hozzáadott értéket fog teremteni Ukrajna újjáépítése és a bővítési folyamat, valamint az Unió Global Gateway menetrendje és szomszédságpolitikája keretében megvalósuló jövőbeli partnerségek, továbbá a fenntartható fejlődési célok támogatása szempontjából; ösztönzi a Bizottságot, hogy maximalizálja az EBB-vel való együttműködést az EU stratégiai autonómiájának fokozása érdekében, különösen az energia és a nyersanyagok terén;

36. hangsúlyozza, hogy Ukrajna támogatása érdekében az EBB az Oroszországgal fennálló konfliktus 2014-es kezdete óta több mint 7 milliárd EUR összegű hitelportfóliót épített ki; hangsúlyozza, hogy 2023. december 31-én az EBB (folyósított és még nem folyósított) kitettsége 5750 milliárd EUR-t tett ki, amelyet elsősorban a külső hitelezési megbízatás keretében nyújtott uniós garanciák fedeztek;

37. tudomásul veszi egyrészt a Moldovában a gazdasági visszaesés és az energiaválság hatásainak enyhítése és az ország uniós csatlakozás felé vezető útjának támogatása érdekében, valamint a Nyugat-Balkánon végrehajtott számos intézkedést, ahol az EBB Global 2023-ban 1,2 milliárd EUR-t fektetett be, valamint további 700 millió EUR-t a közúti biztonság fokozására és a vasúti hálózatok javítására; üdvözli a Nyugat-balkáni Reform- és Növekedéstámogató Eszköz 2024-es elfogadását;

Az EBB elszámoltathatósági struktúrája

38. emlékeztet arra, hogy az EBB belső felügyeletét a Főfelügyelőség vezeti, amely az elszámoltatással foglalkozó három részlegből áll – a műveletek értékeléséből, a panasztételi mechanizmusból és a csalások kivizsgálásából –, amelyek egymást kiegészítő szerepet töltenek be, hozzájárulva az állítások és panaszok következetes kezeléséhez;

39. megállapítja, hogy az EBB panasztételi mechanizmusa 2023-ban összesen 104 ügyet kezelt (szemben a 2022-es 97 üggyel); megjegyzi, hogy 2023-ban 60 új panasz érkezett (2022-ben 54), amelyek közül 44 elfogadhatónak minősült, 29 pedig az EBB által finanszírozott projektekhez kapcsolódott, amelyek közül 27 Európán kívül található;

40. megállapítja, hogy az EBB közbeszerzési panaszbizottsága az Unión kívül az EBB által finanszírozott projektekkel kapcsolatos projektbeszerzési eljárásokkal összefüggő panaszokat kezelő független EBB-bizottság;

41. üdvözli a Vizsgálati Osztály arra irányuló erőfeszítéseit, hogy együttműködjön és összehangolja erőfeszítéseit az EU csalás elleni felépítményének egyéb elemeivel, különösen az Európai Csalás Elleni Hivatallal és az Európai Ügyészséggel, amelyek 2023-ban a vizsgálatokra vonatkozó beterjesztések 37%-át kapták meg (74 esetből 27);

42. megjegyzi, hogy a Vizsgálati Osztály proaktív csalásfelderítési tevékenységeket végez a csalásra és integritásra vonatkozó kockázatértékelési eszköz és a beszerzésekkel összefüggő korrupciós kockázatok robotjának alkalmazásával, és hogy 2023-ban 24 felülvizsgálat határozta meg a célokat három teljes körű és mélyreható proaktív feddhetetlenségi felülvizsgálathoz;

43. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a Parlament ismételt felhívásai ellenére a Vizsgálati Osztály éves jelentése nem nyújt megfelelő tájékoztatást az általa kezelt ügyek pénzügyi

nagyságrendjéről, az érintett alapokról vagy megbízatásokról, az érintett projektek típusairól, az elfogadott enyhítő intézkedésekről, az EBB szolgálatainak és az ügyekben érintett közvetítőknek vagy partnereknek, vagy akár az érintett tagállamoknak a szerepéről; megismétli a Vizsgálati Osztályhoz intézett felhívását, hogy lépjen túl néhány esettanulmány puszta szöveges leírásán annak érdekében, hogy értékes betekintést nyújtson a pénzügyi érdekek védelmének mértékébe;

44. tudatában van annak, hogy az EBB kizárási politikája önálló kizárási eljárást ír elő, amely a döntéshozatali normák, eredmények és jogorvoslatok tekintetében nem teljesen egyenértékű a Bizottság korai felismerési és kizárási rendszerével; ismételten felhívja a Bizottságot, hogy azonosítsa a lehetséges hiányosságokat, és javasoljon korrekciós intézkedéseket, többek között gyorsított eljárást az EBB kizárási határozatainak a korai felismerési és kizárási rendszeren keresztül történő végrehajtására; megjegyzi, hogy 2023-ban a Vizsgálati Osztály megállapításain alapuló kizárási eljárások öt évre kizártak öt vállalatot az EBB által finanszírozott bármely tevékenységben való részvételből;

45. üdvözli az EBB csoport belső ellenőrzési keretrendszerre vonatkozó politikájának 2023-as jóváhagyását; ösztönzi az EBB-t, hogy tegyen eleget a Számvizsgáló Bizottság azon észrevételeinek, amelyek szerint mind a belső ellenőrzésnek, mind a belső ellenőrzési keretrendszernek csoportszintű funkcióvá kell válnia;

46. megjegyzi, hogy az EBB független külső ellenőre a harmadik védelmi vonal; rámutat arra, hogy a könyvvizsgálók és megbízatások rendszeres rotációja új perspektívákat tesz lehetővé, és ezért megjegyzi, hogy az EBB külső ellenőrét rendszeres időközönként fel kell váltani, de megbízatását 2027-ig meghosszabbították, és 2009 óta az EBB csoport könyvvizsgálója;

47. nagyra értékeli, hogy az EBB csoport kockázatkezelési kerete és a csoport kockázatkezelési adatokról szóló, féléves jelentései hatékonyak és összhangban vannak az Európai Bankhatóság követelményeivel és technikai standardjaival;

48. tudomásul veszi, hogy az EU változó szükségleteivel összhangban az uniós intézmények 2024-ben jóváhagyták az EBB Kormányzótanácsa által javasolt alapokmány-módosítást, amely módosította a tőkeáttételi mutatóra vonatkozó jogszabályi korlátot[3], és 250%-ról 290%-re emelte azt annak érdekében, hogy az EBB sajáttőke-alapjának növelése nélkül többet tudjon befektetni;

49. úgy véli, hogy a módosított tőkeáttételi mutató megnyitja az utat a fokozott kockázatvállalás előtt; elismeri, hogy a megújuló energiába és a fenntartható infrastruktúrába történő beruházások, valamint az innovatív technológiákba történő beruházások alapvető fontosságúak az EU versenyképessége szempontjából, de a megtérülés bizonytalansága miatt gyakran nagyobb kockázattal járnak; rámutat arra, hogy a fokozott kockázatvállalás növelheti az EBB hozamainak volatilitását, de megjegyzi, hogy az EBB tőkepufferekkel rendelkezik (2023-ban több mint 56 milliárd EUR tartalékkal, szemben a 2014. évi 36 milliárd EUR-val), amelyek lehetővé tennék számára, hogy kiterjessze saját kockázati tevékenységeit;

[3] A tőkeáttételi mutató azt jelzi, hogy az EBB saját forrásaihoz képest mennyi kölcsönt tud nyújtani.

50. aggodalmát fejezi ki a Northvolt AB, egy olyan akkumulátorgyártó helyzete miatt, amelynek tevékenységeit kulcsfontosságúnak tekintették a zöld átállás folyamatában; megjegyzi, hogy a Northvolt egy valamivel több mint 942,6 millió EUR összegű jelentős EBB-hitelcsomagban részesül egy óriásgyár telephelyének bővítése érdekében felvett hitelfinanszírozás részeként;

51. hangsúlyozza, arra számítottak, hogy az óriásgyár telephelyének bővítése növelni fogja az akkumulátorgyártás éves termelési kapacitását, és stratégiai jelentőséggel bír a globális versenyképesség szempontjából; úgy véli, hogy az EBB e műveletbe való beavatkozása összhangban volt küldetésével és összhangban volt az Unió ágazati stratégiáival;

52. felszólítja a Bizottságot, hogy indítson belső felülvizsgálatot e kiemelt projekt kudarca okainak és hátterének ellenőrzése érdekében, és tanuljon ebből a tapasztalatból annak érdekében, hogy megelőzze egy hasonló helyzet megismétlődését, vagy lehetővé tegye annak korai felismerését;

53. fenntartja, hogy az uniós támogatás legnagyobb hozzáadott értéke az innovatív vállalatokba történő magasabb kockázatú beruházások előmozdítása, az uniós stratégiai vállalatok felfuttatása és olyan hosszú távú átállási projektek lehetővé tétele, amelyek nem részesülhetnek finanszírozásban a magánszektorból; úgy véli, hogy az innovációra és a versenyképességre vonatkozó céljainak hatékony megvalósítása érdekében az InvestEU programnak a nagyobb kockázatú és nagyobb volumenű beruházások finanszírozására kell összpontosítania, és hogy az EBB-csoportnak több és nagyobb magas kockázatú projektet kell vállalnia, ötvözve az InvestEU forrásainak fokozottan a kockázatmegtartás felé orientált felhasználását az EBB csoport saját pénzügyi forrásainak azonos orientációjú felhasználásával;

54. tudatában van annak, hogy az EBB irányítóbizottságának tagjai gyakran a származási országuk köztisztviselői, mielőtt megkezdenék hivatali idejüket az EBB-nél, amely jellemzően két–hat évig tart, és ezért jogosultak arra, hogy bizonyos feltételek mellett szakmai fejlődési lehetőségeket vegyenek igénybe a várakozási időszak alatt (amelyet az EBB-nél töltött hivatali idejük lejárta után 24 hónapra meghosszabbítottak); megjegyzi, hogy az Igazgatási Bizottság tagjait felkérik, hogy a lehető leghamarabb tájékoztassák az etikai és megfelelési bizottságot, és kérjenek jóváhagyást a várható foglalkoztatással kapcsolatos tárgyalásokhoz;

55. emlékeztet a Parlament többszöri felhívására, hogy erősítsék meg az EBB-n belüli összeférhetetlenség megelőzésére szolgáló mechanizmust, és javítsák az ilyen esetek kezelésének módját, valamint jobban határozzák meg azokat a feltételeket, amelyek mellett az EBB alelnökei részt vehetnek a származási országukban végzett műveletekkel kapcsolatos döntésekben, és ragaszkodik ahhoz, hogy ezeket a kérdéseket vegyék napirendre az Igazgatási Bizottság magatartási kódexének jövőbeli felülvizsgálata során;

56. rámutat arra, hogy a 611/2022/KR. sz. ügyről szóló, 2023. október 31-i határozatában az európai ombudsman megállapította, hogy egy volt alelnök részt vett az EBB és egy nemzeti fejlesztési bank között kötött finanszírozási megállapodások jóváhagyásában[4] a

[4] A nemzeti fejlesztési bankok pénzügyi közvetítők az EBB és az EBB beruházásaiból profitáló kisebb projektek között.

származási országában az említett nemzeti fejlesztési bank vezérigazgatójává történő kinevezését megelőző hetekben, annak ellenére, hogy az EBB megfelelési főtisztviselője azt tanácsolta, hogy a kinevezési eljárás során kerülje el az említett bankkal folytatott üzleti jellegű kapcsolatfelvételt; tudomásul veszi, hogy ez az eset az Igazgatási Bizottság jelenlegi magatartási kódexének hatálybalépése előtti időpontra nyúlik vissza, amely kódex jelenleg konkrét rendelkezéseket tartalmaz az irányítóbizottság tagjainak jövőbeli foglalkoztatására vonatkozóan;

57. megjegyzi, hogy a kockázatcsökkentő intézkedések – például az elkülönítési és várakozási időszakok – jelentik a leggyakoribb elővigyázatossági záradékokat a forgóajtó-esetek kezelése terén, és megállapítja, hogy ezeket az intézkedéseket az Igazgatási Bizottság tagjai végrehajtják és betartják, beleértve azokat is, amelyekről a médiában a közelmúltban beszámoltak;

Ellenőrzés, átláthatóság és felügyelet

58. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az Európai Számvevőszék még mindig nem férhet hozzá teljes mértékben az EBB-műveletekkel kapcsolatos valamennyi adathoz; fenntartja, hogy a Számvevőszéket fel kell jogosítani arra, hogy hozzáférjen minden olyan információhoz, amely az EBB valamennyi olyan műveletének átfogó és kimerítő értékeléséhez szükséges, amelyet bármely uniós politika végrehajtása céljából terveztek és hajtanak végre; felhívja a Számvevőszéket, hogy a legjobb képességei szerint teljes körűen ellenőrizze az uniós költségvetést bármilyen mértékben érintő műveleteket;

59. megjegyzi, hogy a fő releváns ellenőrzési feladatokat az EBB Számvizsgáló Bizottságára bízzák, amely egy teljes mértékben független szerv; úgy véli, hogy a képesítéssel rendelkező külső képviselőknek a Számvizsgáló Bizottság egyes feladataiban való részvétele fokozhatja a Számvizsgáló Bizottság elemzéseinek objektivitását;

60. megjegyzi, hogy az EBB átláthatósági politikája kompromisszumot teremt a nyitottság elve és az érzékeny információk védelmének szükségessége között; megjegyzi, hogy a politika meghatározza, hogy mely információkat kell proaktívan közzétenni, és mikor – előírva például, hogy a projekt-összefoglalókat legalább három héttel azelőtt közzé kell tenni, hogy a projekt finanszírozásának jóváhagyását az EBB igazgatótanácsa megtárgyalja –, és meghatározza a vonatkozó eltéréseket;

61. megjegyzi, hogy 2023-ban az EBB igazgatótanácsa 449 projektet hagyott jóvá, és hogy a projekt-összefoglalók szinte mindegyikét (94%) közzétették, az esetek többségében (57%) a jóváhagyás előtt; megállapítja, hogy a pénzügyi közvetítőkön keresztül végrehajtott valamennyi EBB-műveletet közzéteszik az EBB honlapján, és az EBB kérésre részletes tájékoztatást nyújt;

62. emlékeztet arra, hogy az EBB valamennyi dokumentuma bárki számára hozzáférhető, összhangban a közzététel melletti vélelemmel; hangsúlyozza, hogy minden kérelmezőt előzetesen tájékoztatni kell arról, hogy a nyilvánosság számára a lehető legszélesebb körű hozzáférést kell biztosítani a dokumentumokhoz, és hogy az elutasítás indokainak kizárólag a kivételeken kell alapulniuk;

63. megismétli, hogy egy együttműködési megállapodás elfogadása erősítené a Parlament és az EBB közötti strukturáltabb párbeszédet; ezzel összefüggésben üdvözli az EBB és a Parlament közötti példa nélküli együttműködést ezen állásfoglalás előkészítése érdekében, megjegyezve, hogy ez a nyitottság és az átláthatóság kézzelfogható kifejeződése;

A Parlament ajánlásainak nyomon követése

64. felhívja az EBB-t, hogy továbbra is számoljon be a Parlament által kiadott korábbi ajánlások állásáról, különös tekintettel az elért eredményekre és a prioritásai és az uniós politikák végrehajtása érdekében tett intézkedések hatására, valamint az összeférhetetlenség, a csalás, a korrupció és a visszaélések egyéb lehetséges formái elleni küzdelem fokozása érdekében elfogadott intézkedésekre;

°

° °

65. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, és kéri a Tanácsot és az EBB igazgatótanácsát, hogy vitassák meg a Parlament itt ismertetett álláspontját.